

[Kampmann.]

socialdemokratiske gruppe og opfordre til det — det vil nok give lidt flere penge.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om erhvervsskattens afløsning i visse kommuner m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 39) findes i tidenden sp. 317, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 95).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ove Hansen: Den betænkning, der foreligger fra folketingsudvalget, oplyser, at et flertal af udvalgets medlemmer, socialistisk folkepartis, det radikale venstres og socialdemokratiets medlemmer, kan anbefale, at ministerens lovforslag vedtages uændret, hvorimod et mindretal bestående af venstres og det konservative folkepartis repræsentanter ikke kan tiltræde lovforslaget og har stillet et ændringsforslag.

Dette ændringsforslag går i korthed ud på, at det tilsvarende, der skal ydes til den såkaldte centralkommune, erhvervskommunen, kun ydes fra de kommuner, hvor beskatningsprocenten og grundskyldpromillen er lavere end i selve centralkommunen; med andre ord: de kommuner, hvis beskatningsprocent beregnet i forhold til samme grundskyldpromille ligger højere end centralkommunens, fritages for at yde tilsvarende.

Jeg forstår egentlig ikke rigtig dette ændringsforslag. Det var måske rigtigt og naturligt, hvis det var en udjævning, der skulle finde sted kommunerne imellem efter deres bæreevne; i så fald var der nogen

mening i det. Men det er der ikke tale om i dette tilfælde. Da vi i 1959 delvis afskaffede erhvervsskatten, var vi enige om, at disse centralkommuner, erhvervskommuner, måtte have en kompensation, når vi på den måde greb ind i deres beskatningsmuligheder. Derfor var der enighed om, at omegnskommuner, forstadskommuner, hvis beboere hidtil havde betalt erhvervsskat, måtte betale et samlet beløb, en kompensation til centralkommunen. Det beløb, der skulle udredes, var, hvad man i 1957-58 ydede til centralkommunen, og det er stadig væk det tilsvarende, der skal ydes i dag.

Vi har nogle gange, det skal erkendes, forlænget denne lovgivning, som vi nu atter har til behandling. Det havde været rart, om vi havde fundet en løsning; det er ikke lykkedes endnu, men kommunestrukturen og byrdefordelingen stat og kommune imellem er for tiden i støbeskeen, og vi håber, det nu bliver sidste gang, vi foretager en forlængelse af denne afløsningsordning med hensyn til erhvervsskatten.

Mit parti kan altså ikke gå med til det ændringsforslag, som venstre og konservative har stillet. Jeg beder folketinget om at stemme imod dette ændringsforslag og stemme for lovforslaget, som det er fremsat af ministeren.

A. Chr. Andersen: Sammen med det konservative folkeparti har mit parti ønsket at stille det i betænkningen anførte ændringsforslag. Som det fremgår af bemærkningerne til dette ændringsforslag, er vi af den opfattelse, at udviklingen helt har ændret forudsætningerne for denne lovgivning. Når vi nu foreslår, at de kommuner, hvis borgere har en højere beskatning — alt taget i betragtning — skal slippe for tilsvarende til centralkommunen, er det ikke, fordi vi tror, at der derved opnås fuld retfærdighed, men det er i alle tilfælde mere retfærdigt end uden denne ændring. Det er et spørgsmål, om ikke disse kommuner skulle have bidrag fra centralkommunen i stedet. Det er selvfølgelig lidt vanskeligt at beregne, men en regulering i den retning ville sikkert have været mere rigtig.

Man skal jo huske på, at det er mange år siden, denne lovgivning blev gennemført; det sagde hr. Ove Hansen også. Han havde kun påregnet, at den skulle gælde for en

[A. Chr. Andersen.]

kort tid; der er sket umådelig meget siden da. Det forekommer os unaturligt stadig væk at opretholde en sådan særordning for disse 9 byområder. Der er for øvrigt ingen tvivl om, at der er mange andre byområder, hvor en regulering kunne være lige så påprøvet.

At problemerne kommunerne imellem er store, fik vi for øvrigt et indblik i, da vi under udvalgsarbejdet fik lejlighed til at læse den betænkning, som et embedsmands-udvalg under Hovedstadskommunernes Samråd har afgivet vedrørende hovedstads-kommunernes indbyrdes økonomiske stilling og beskatning, og vi er i og for sig også blevet overbevist om, at disse problemer ikke bliver løst, inden loven på ny skal forelægges folketinget i samlingen 1968-69. Men for at afbøde de værste urimeligheder vil vi anbefale vort ændringsforslag til vedtagelse.

Asgar Jensen: Da mit partis ordfører, hr. Hastrup, ikke kan være til stede, fordi han sidder i udvalgs møde, skal jeg gøre nogle få bemærkninger til lovforslaget.

Vi er fra konservativ side enig i det synspunkt, som allerede er gjort gældende af hr. A. Chr. Andersen; vi synes, det er rigtigt, at vi ikke skal belaste de kommuner, der har højere skatter, med at give tilsvaret til centralkommunerne. Det er imidlertid rigtigt, at der godt kunne trænges til en mere grundig gennemgang af hele problemet, for det er jo muligt, at folk er begyndt at flytte ud fra en centralkommune til andre kommuner, som det måske kunne være mere berettiget at pålægge et sådant afløsnings-tilsvaret.

Hr. Ove Hansen siger, at hvis der var taget hensyn til bæreevnen — og det vil vel sige borgernes indtægter — havde der været mening i ændringsforslaget. Jeg synes egentlig, det ville have været ganske belejligt, om hr. Ove Hansen havde sagt dette i udvalget og dér foreslået de ændringer, der skulle til for at give vort ændringsforslag mening. Hvis det derved efter hans mening ville være blevet et ganske godt ændringsforslag, kunne vi da have taget det op og drøftet, om vi ikke kunne tage det med; men så vidt jeg husker udvalgs-møderne, kom det ikke frem dér. Det var

jo meget uheldigt, at vi ikke fik lavet et efter hr. Ove Hansens mening noget bedre ændringsforslag. Videre sagde hr. Ove Hansen noget om, hvad vi har været enige om. Vi har da gentagne gange siden 1959, da denne lov er blevet ændret, været enig om én ting, nemlig at vi bør have en endelig løsning på problemet. Det er det, man har været enig om; men det er ikke det, der foreslås i denne omgang. Hr. Ove Hansen sagde også, at han håbede, det blev sidste gang, der nu skete en forlængelse. Det er blevet sagt hver eneste gang, vi har haft loven til behandling, men dette håb er endnu ikke blevet indfriet.

Sigsgaard: Det havde jo været ideelt, om hele denne lovgivning kunne afskaffes og erstattes af en helhedsordning, der tog hensyn til omfanget af de opgaver, der i dag er pålagt kommunerne — det varierer jo noget fra kommune til kommune — og tog hensyn til kommunernes økonomiske bærekraft. Desværre er det også umuligt nu at komme det stykke vej, sådan som det har været umuligt i flere år. Der mangler stadig væk en hel række beregninger og undersøgelser, og mit parti kan ikke være med til at gennemføre ændringer, før man har de tilstrækkelige undersøgelser og beregninger til, at der kan blive tale om retfærdige ændringer.

Jeg synes, at det i den foreliggende situation vil være urimeligt at foretage detaljændringer, sådan som venstre og de konservative vil gøre, når de her tager et enkelt forhold, de finder urimeligt, op til revision. Det er umuligt at afgøre, om dette forhold er urimeligt, om det er uretfærdigt, at de pågældende kommuner skal betale til centralkommunerne. Det mener de to partier altså, at de kan. Nu har der i hovedstadsområdet, som er det tungest vejende af de områder, der her er tale om, siddet et tjenestemandsudvalg og arbejdet i 2½ år for at prøve at finde frem til, hvordan man skulle beregne de økonomiske forhold imellem kommunerne, og det har tjenestemandsudvalget endnu ikke kunnet klare. Man sluttede med at afgive en betænkning, hvori man sagde: de og de beregninger skal foretages, og når de engang er foretaget, kan man begynde at spekulere over, hvordan der skal ændres. Længere er man ikke

[Sigsgaard.]

kommet. I denne situation kan vi altså ikke medvirke til detailændringer.

Dertil kommer, at forhold, der kunne se ud til at være mere uretfærdige end det, der er tale om i ændringsforslaget, rører man ikke ved, og dem vil man ikke røre ved. Jeg tænker på den efter min mening åbenbare fortrinnsstilling, der gives de rige kommuner. Her ønsker venstre og de konservative ingen ændringer, hvad der i og for sig ikke overrasker mig. På den baggrund, der her foreligger, vil mit parti derfor stemme imod ændringsforslagene.

Noget helt andet er, at forberedelserne til en helhedsordning har taget lang tid og også fremover vil tage nogen tid, så der er derfor nok straks behov for en ambulancehjælp til en række af udviklingskommunerne; i hvert fald må det spørgsmål nøje overvejes. Især er visse kommuners finansielle situation vanskelig derved, at det er uhyre svært for dem at få tilladelse til og mulighed for at optage de nødvendige lån til deres anlægsvirksomhed. Jeg mener derfor, at man nu skal overveje, hvordan man kan sikre udviklingskommunerne mulighed for at optage tilstrækkelige lån til sociale formål, skoler og andre kommunale institutioner og anlæg. Her er et område, hvor kreditstramningen i høj grad har haft og har skadelige virkninger. Den bidrager til at indskrænke en efter min mening meget nødvendig anlægsvirksomhed rundt omkring — en anlægsvirksomhed, der for hele samfundets økonomiske udvikling er stærkt nødvendig. Samtidig vedtager vi adskillige gange om året her i folketinget lovforslag, der i allerhøjeste grad berører kommunernes økonomi og svækker den — jeg kan fra den allerseneste tid nævne forhøjelsen af lønmodtagerfradraget og ændringen af nedslagsreglerne — uden at vi herinde gør os nogen særlig anstrængelse for egentlig at hitte ud af, hvad det betyder for kommunerne. Men da det er klart, at det betyder meget, specielt for de kommuner, der i forvejen er ganske hårdt belastet, så er der grund til, at vi i folketinget også på dette område er mere opmærksom på, hvilke konsekvenser love vedtaget af folketinget får for kommunernes økonomi, som altså er stærkt anspændt.

Dertil kommer, at de lån, som kommu-

nerne gerne skulle have stillet til rådighed, bør være lån til en rimelig rente. Dette kan klares på flere måder; bl. a. kan det klares derved, at staten direkte nedbringer renten. Men der er også i dag mulighed for at gå på det udenlandske marked og skaffe sig lån til en effektiv rente på omkring 7½ pct.; i de allerseneste uger eller måneder er den effektive rente af visse udenlandske lån faldet en del. Samtidig forholder det sig sådan, at det for indenlandske lån er uhyre svært, tror jeg, at komme ned på en effektiv rente under 9,7 eller 9,8 pct. Imidlertid er der meget skrappe restriktioner for kommunernes adgang til det internationale låne marked, og jeg mener, at det er noget uheldigt, at der er så skarpe begrænsninger her. Det kan jo nemt komme til at gå sådan, at andre, private virksomheder osv., har mulighed for på den ene eller den anden måde at skaffe billige penge fra udlandet, og de penge kan så bagefter på en eller anden mærkelig måde finde vej til kommunernes kasse som indenlandske lån; så vil der bare være nogle mennesker, der ind imellem har strøget profitten på de 2 pct. Jeg ved ikke, i hvilket omfang det sker, men muligheden foreligger. Jeg tror altså, det ville være hensigtsmæssigt, at man i højere grad lod kommunerne få adgang til optagelse af udenlandske lån.

Jeg håber, at regeringen vil overveje forhold som dem, der her har været nævnt. Mens vi altså ikke kan stemme for det lille ændringsforslag, vil vi i høj grad være interesseret i at støtte forslag — f. eks. efter de retningslinjer, jeg her har ridset op — der kunne støtte især udviklingskommunernes økonomi.

Niels Helveg Petersen: Allerede under første behandling gjorde jeg det klart på mit partis vegne, at vi ikke finder denne lovgivning velegnet til forlængelse i én uendelighed. Ordningen var tænkt midlertidig, og på et eller andet tidspunkt, som forhåbentlig ikke ligger for langt ude i fremtiden, må dette og de øvrige problemer om den kommunale udligning løses.

Når mit parti alligevel kan gå med til at forlænge ordningen uændret, hænger det sammen med, at der foregår forhandling mellem kommunerne om samlede løsninger, og at de kommunale organisationer har

[Niels Helveg Petersen.]

givet tilslutning til uændret forlængelse. Mit parti kan derfor ikke stemme for venstres og de konservatives ændringsforslag.

Venstre og de konservative ved jo lige så vel som alle vi andre, at skatteprocenter og grundskyldpromiller ikke i sig selv er tilstrækkelige til at vurdere kommuners indbyrdes stilling. Det er derfor muligt, at de kommuner, der ville blive fritaget efter venstres og de konservatives ændringsforslag, virkelig er ringere stillet end den kommune, de betaler til; men det er også muligt, at de ikke er det. Den foreslåede ordning vil ramme for tilfældigt, og hvis der skulle være rigtig logik i den, så måtte man vel også foreslå en opregulering for de kommuner, hvor dette ud fra de valgte kriterier skulle blive resultatet. Jeg synes, ændringsforslaget er lapperi på en ordning, som i sig selv er et meget interimistisk lapperi, og det er ikke den slags, vi har mest brug for i vor lovgivning.

Jeg kunne også have lyst til at spørge venstre og de konservative, om de to partier tror, at de kommunale organisationer ville have givet tilslutning, hvis man havde præsenteret dem for den ordning, som nu foreslås af venstre og de konservative. Jeg tvivler stærkt på det. Nu skal de kommunale organisationer selvfølgelig ikke bestemme, hvad der skal ske i folketinget, men det er et vigtigt moment i sagen. Jeg henholder mig i dette spørgsmål i ikke ringe grad til, hvad hr. Jens Chr. Christensen sagde her i tinget den 18. oktober 1966, hvor han udtalte, at det efter hans opfattelse ville være forkert at stikke en kæp i hjulet, hvis kommunerne var langt fremme i deres forhandlinger.

Vi giver tilslutning ud fra det håb, at kommunerne benytter tiden til at forhandle sig til rette. Regeringen kan derimod ikke forvente uden videre om et par år at få vor støtte til endnu en forlængelse. Folketinget vil næppe kunne forsvare en gang til at afvente kommunernes forhandlinger, men kunne i så fald blive nødsaget til at gribe ind og selv tage fat.

Jeg må på mit partis vegne anbefale, at man stemmer imod ændringsforslaget, men vedtager lovforslaget i uændret skikkelse.

Niels Westerby: På liberalt centrums vegne vil jeg gerne anbefale det høje tings medlemmer at stemme for det ændringsforslag, der er stillet af udvalgsmindretallet. Det er uhyre kompliceret at finde en salomonisk løsning på udligningstilsvar imellem centralkommuner og omegnskommuner, og der har også, viser forhistorien, været gjort et møjsommeligt arbejde på dette område. Men når vi kan stemme for det stillede ændringsforslag, hænger det sammen med, at det ikke kan være rigtigt at bede omegnskommunerne om at betale til centralkommunerne, når disse i forvejen har en højere samlet indkomst- og ejendomsbeskatning, end selve centralkommunen har. Det synes vi er et særdeles slagkraftigt argument for det stillede ændringsforslag.

Naturligvis kan man, som hr. Ove Hansen har gjort, sige, at man i første række må tage stilling til kommunens bæreevne, og herved forstår hr. Ove Hansen vel, at indkomstniveauet og ejendommenes størrelse og værdi i omegnskommunerne typisk vil være højere end i centralkommunerne. Men her bør man vel tage i betragtning, at opgavernes omfang også er særlig stort i omegnskommunerne. Der skal ske meget i retning af skoler, veje, kloakker og alt det, der hører en udviklingskommune til, og det er netop disse store og presserende opgavers løsning, der fremtvinger et højt skattniveau i omegnskommunerne. Derfor må det være rimeligt at sige, at når dette fører til, at både indkomst- og ejendomsbeskatningen bliver højere end i centralkommunen, kan det ikke være rigtigt at bede om et udligningstilsvar.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne anbefale det høje ting at stemme for det stillede ændringsforslag. Så kan jeg naturligvis tilslutte mig de øvrige ærede ordførere, når de siger, at vi nu snart må have en helhedsløsning på disse problemer, og jeg vil da også udtale håbet om, at den højtærede indenrigsminister, hvis impulsivitet, energi og begavelse jo er legendarisk, straks går i gang med at presse på for at få disse ting bragt til en afslutning.

Indenrigsministeren (*Hans Hækkerup*): Hr. Niels Westerby må tro mig, når jeg siger, at der skal meget mere end legender

[Indenrigsministeren.]

til for at ordne omegnskommunernes borgmestre!

Dette tankevækkende ændringsforslag indeholder i stk. 4 bl. a. følgende:

„Udskrivnings- eller beskatningsprocenten reguleres, som om der var udskrevet grundskyld med den samme promille i omegnskommunen plus amtskommunen som i centralkommunen.“

Det lyder umiddelbart besnærende, og det er altså også lykkedes at besnære hr. Niels Westerby; men er det en korrekt sammenligning? Er denne direkte sammenligning — det tror jeg hr. Helveg Petersen har ret i at spørge om — virkelig rigtig? Er det promillerne, der er afgørende, eller er det grundværdierne?

Dertil kan man også rette andre indvendinger imod ændringsforslaget, bl. a. at ganske ubetydelige forskelle på beskatningstygnden i de to kommuner kan føre til enten det fulde tilsvær eller ganske ophør deraf, og det kunne vel tænkes i den givne situation at give anledning til visse spekulationer omkring grundskyldpromiller og beskatningsprocent; men det er mindre væsentlige detaljer. Jeg synes ikke om ændringsforslaget, og jeg finder det rigtigt at forkaste det. Det ville indebære en midlertidig løsning, som næppe ville øge retfærdigheden i en ordning, som ingen anser for fuldt retfærdig.

Hr. Niels Helveg Petersen lod mig vide, at jeg ikke måtte regne med, at hans parti om et par år ville være med til en yderligere forlængelse af denne lovgivning. Dertil vil jeg gerne sige, at jeg naturligvis ikke håber, det bliver nødvendigt om 2 år at foreslå en forlængelse; på den anden side vil jeg dog regne med, at hvis vi om 2 år foreslår en forlængelse, er det, fordi vi er så langt fremme, at vi kan skimte en løsning og derfor blot skal have en kortere periode overstået.

Hr. Sigsgaard rejste en række spørgsmål, og jeg vil gerne understrege, at det er problemer, vi i regeringen meget hyppigt drøfter. Hr. Sigsgaard rejste spørgsmålet om kommunernes adgang til det udenlandske lånemarked. Nu er der vel ingen, der generelt ville give alle kommuner fri adgang til at gå på det udenlandske lånemarked; det

kunne føre til en temmelig stor international forvirring. Vi har det i øjeblikket sådan, at Københavns kommune har adgang til det udenlandske lånemarked, og Københavns amtskommune har fået en tilladelse dertil. Jeg kan meget vel se, at man med rette kan indvende, at andre amtskommuner og andre større bysamfund ikke har den samme adgang; men hvor skulle vi sætte en rationel grænse mellem de kommuner, der havde adgang, og dem, der ikke måtte få den? I øvrigt vil jeg gerne sige, at vi allerede i eftermiddag skal have en drøftelse med Nationalbanken om hele problemet om det offentlige låntagning i udlandet. Jeg kan ikke være uenig med hr. Sigsgaard i de bemærkninger, han i den forbindelse gjorde om det private erhvervslivs muligheder på det udenlandske lånemarked.

Så pegede hr. Sigsgaard med megen ret på, at vi jo ofte gennemfører love her, som er en belastning af kommunernes økonomi. Nu har vi i hvert fald indført dette, at vi ved fremsættelse af ethvert lovforslag undersøger, om en sådan belastning indbæres i lovforslaget, og der er pligt til at oplyse det ved fremsættelsen af ethvert lovforslag. Men jeg erkender, at vi ikke er alt for blødsødne over for kommunerne; vi giver dem vel heller ikke altid tilstrækkelig tid til at indrette sig på det, vi vil gennemføre.

Men jeg vil altså gerne sige, at hele problemet, også om udviklingskommunerne, har vi taget op. Problemet må søges angrebet ad forskellige veje; der bliver i nær fremtid — det har været meddelt offentligt — optaget et udenlandsk lån, som vil gå til kommunerne til finansiering navnlig af hospitalsbyggeri og skolebyggeri, og det er vel muligt igennem boligfonden at hjælpe visse udviklingskommuner, hvor det drejer sig om byggemodning. Vi er altså fuldstændig klar over, at den øjeblikkelige finansielle situation har skabt store vanskeligheder for kommunerne, og skulle vi glemme det, gør kommunerne os meget hyppigt opmærksom derpå. Vi er klar over, at det ikke blot er, skal vi sige skrig uden baggrund; der er i høj grad en realitet i det for mange af vore store bysamfund, navnlig for bysamfund under udvikling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget

forkastedes med 74 stemmer mod 56.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om kunstig sædooverføring på husdyr.

(Lovforslaget (nr. 98) findes i tillæg A. sp. 2089, fremsættelsen i tidenden sp. 1657).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Poul Dalsager: Så vidt jeg kan skønne, er det et både godt og fornuftigt lovforslag, landbrugsministeren her har fremsat. Det fremgår da også af bemærkningerne, at det er tilrådt af alle de organisationer og institutioner, der måtte have interesse i denne sag.

Det er helt klart, at den kunstige sædooverføring, når det gælder kvægavlen, har været medvirkende til et avlsarbejde, som har bragt dansk kvægavl et langt stykke vej frem, og man kunne vel rejse det spørgsmål over for landbrugsministeren, om der ikke på dette område ligger eksportmuligheder, som vi ikke har udnyttet. Der er jo ingen tvivl om, at adskillige lande, ikke mindst u-lande, har store problemer, når det gælder deres avlsarbejde inden for kvægbruget, problemer, som måske kunne afhjælpes ved import fra Danmark af den vare, der i lovforslaget adskillige gange betegnes som sæd fra handyr. Det må erkendes, at man i landbrugsministeriet ikke lader nogen tilfældighed råde.

Jeg ønsker gerne at nævne det pionerarbejde, der er gjort på dette område af de store kvægavlsforeninger. Avlsarbejdet har her i mange år været særdeles avanceret med opbygning af afkomsprøvestationer

m. v., således at det egentlig er en gammel arbejdsmark, vi her er i færd med at lovgive på.

Med disse bemærkninger skal jeg på socialdemokratiets vegne anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Raunkjær: Kunstig sædooverføring på husdyr er blevet et stort interesseområde, så stort, at det bør have sin egen lovgivning; hidtil har det været omfattet af de generelle bestemmelser vedrørende bekæmpelse og forebyggelse af smitsomme husdyrsygdomme.

Kunstig sædooverføring er blevet almindelig inden for kvægbruget, hvor ca. 90 pct. bliver insemineret, og det går for så vidt godt under den gældende lovgivning. Grunden til, at vi netop nu skal have en speciel lovgivning, er vel den, at det ser ud til, at kunstig sædooverføring også vinder frem inden for svineavl; da der specielt inden for dette felt kan være fare for smittespredning, vil det være fornuftigt, at særlige forholdsregler kan iværksættes.

Ud over dette er der i lovforslaget bestemmelser om, at der skal føres journal, indberettes m. v.; det kan vist også være hensigtsmæssigt og gavnligt at have overblik over, hvordan den kunstige sædooverføring virker i praksis. For svinenes vedkommende er der jo foreløbig lave drægtighedsprocenter, og var man interesseret i at hæmme stigningstakten i svineproduktionen, var det en sikker vej at prøve at forcere den kunstige sædooverføring frem. Jeg tror da, at svineavlscentrene skal regne med, at der et stykke tid endnu vil være god efterspørgsel efter orner, og at ornecentralerne skal være parat til at betjene en stor kundekreds.

De veterinære bestemmelser i lovforslaget sigter på de kommende forhold vedrørende kunstig sædooverføring, men der er dog i fremsættelsen kritiske bemærkninger om ornestationerne og de „omvandrende“ orner. De mistænkes for at være kilder til sygdomsspredning. Den efterhånden højt forædlede svinerace er måske også mere modtagelig for sygdomme, men samtidig er bedre staldforhold og en mere hensigtsmæssig fodring med til at gøre grisene stærkere og mere modstandsdygtige. Men de i fremsættelsen omtalte virussygdomme